

MALMÖ
STADSTEATER

PREMIÄR 11 APRIL PÅ HIPPI

EN MIDSOMMARNATTS-
DRÖM

AV WILLIAM SHAKESPEARE

EN MIDSOMMARNATTSDRÖM

AV WILLIAM SHAKESPEARE

ORIGINALTITEL A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM

ÖVERSÄTTNING OCH BEARBETNING ULF PETER HALLBERG

DRAMATURG ANNA KÖLÉN

FÖRLAG COLOMBINE TEATERFÖRLAG

REGI ANNA BERGMANN

SCENOGRAFI FLORIAN ETTI

KOSTYM CLAUDIA GONZÁLEZ ESPINDOLA

LJUS DANIEL KULLMAN

LJUDESIGN HEIKO SCHNURPEL

VIDEODESIGN PEER ENGELBRACHT

MASK SIV NYHOLM

KOREOGRAFI JONAS SVENSSON

ROLLISTA

OBERON NIKLAS ENGDAHL

TITANIA BRIGITTE ZEH

LYSANDER SVEN BORÅNG

DEMETRIUS ANDERS BLENTARE

HERMIA FRIDA JANSDOTTER

HELENA JONAS NILSSON

PUCK JULIA GIESBERT

BOTTEN ERIK OLSSON

AUGUST GÖRAN DYRSSEN

LUCY JOSEFIN IZIAMO

NIKLAS ENGDAHL

BRIGITTE ZEH

SVEN BORÅNG

ANDERS BLENTARE

FRIDA JANSDOTTER

JONAS NILSSON

JULIA GIESBERT

ERIK OLSSON

GÖRAN DYRSSEN

JOSEFIN IZIAMO

Anna Bergmann är en av Tysklands mest hyllade och uppmärksammade unga regissörer. 2011 utnämndes hon till den tyska teaterscenens "exploderande Fräuleinwunder" av den tyska dagstidningen *Die Süddeutsche Zeitung*. Hon är utbildad vid Hochschule für Schauspielkunst "Ernst Busch" i Berlin. Anna Bergmann arbetar ofta med klassiska verk, men gör egna moderna tolkningar av dem. Hon har arbetat på flera stora teatrar i hemlandet som t ex Berliner Arbeiter-Theater, Maxim-Gorki-Theater i Berlin, Theater Lübeck samt österrikiska Das Burgtheater i Wien. Hon har bland annat iscensatt *Anna Karenina* på Oldenburgischen Staatstheater 2011 och *Frun från havet* av Henrik Ibsen på Das Burgtheater i Wien 2013. Hon har iscensatt två verk av Ingmar Bergman: *Höstsonaten* på Theater Lübeck och *Trolösa* på Staatstheater Braunschweig. Senast Anna Bergmann och hennes team gästade Malmö Stadsteater var för ett år sedan på Intiman med den hyllade uppsättningen av Elfriede Jelineks *Nora – vad var det som hände efter att Nora lämnat sin man?*

Vampyrens mästerliga transformationer

Dödsandar, luftandar, nymfer, älvor, vålnader, trollkarlar och häxor. I Shakespeares mästerliga författarskap trängs sällsamma varelser av alla de slag och den övernaturliga tematiken är essentiell. Vad vore *Macbeth* utan häxor och blodsmystik, *The Tempest* utan andar och magi eller *Hamlet* utan vålnaden? Det är svårt att föreställa sig de klassiska verken i avsaknad av fantastiska inslag.

Shakespeare skildrade det övernaturliga i en tid då vålnader, magi och häxor var naturliga inslag i människans föreställningsvärld och författaren var starkt påverkad av 1500-talets folktro. På liknande sätt är gestaltningen av de övernaturliga varelserna i Malmö Stadsteaters uppsättning av *En midsommarnattsdröm* influerad av vår samtids föreställningar om vampyren.

I dag har vampyren en särställning som 2000-talets mest älskade monster. Dagens odöda är dock inte desamma som äldre tiders. Vampyrens främsta egenskap är dess förmåga att anpassa sig efter den rådande kulturens villkor och under historiens gång har varelsen genomgått oräkneliga transformationer. Några av förvandlingarna har haft en extra stor betydelse för framställningen av vår tids blodsgugare och för att spåra influenserna till 2000-talets vampyr färdas vi bakåt i historien.

Bland de mer betydelsefulla vampyrerna återfinns den slaviska. Under 1600-talets "vampyr-epidemier" terroriserade ruttna och uppsvällda lik

den agrara befolkningen i Östeuropa. De horribla varelserna fångade den europeiska kulturelitens och vetenskapens intresse och alla hade något att tillägga i debatten om blodsgugarna. Filosofer som Rousseau förespråkade ett öppet sinne gällande de odödas existens medan Voltaire istället hävdade att samhällets verkliga vampyrer var munkarna, för det åt både på kungens och folkets bekostnad.

Vampyrernas popularitet till trots dröjde det ända fram till sekelskiftet 1800 innan varelsen blev en populär skönlitterär karaktär. Brittiska poeter som Keats, och Coleridge framställde då vampyren som en underskön femme fatale som lockade unga män i fördärvet.

Englands första "vampyrfeber" drabbade dock landet först 1819 vid publikationen av kortromanen *The Vampyre*. Verket hade en kuriös tillkomst historia och dess vampyr Lord Ruthven utgjorde ett satiriskt porträtt av den i samtiden skandalomsusade poeten Lord Byron. Inom loppet av en natt transformerades därför den manliga vampyren från ett ruttet lik till en underskön adelsman. Byron-vampyren var en "ladykiller". Likt sin förebild förseddes han med mörka vilda lockar, närmast feminina drag samt en röd och fyllig mun vars läppar då och då drogs upp i ett diaboliskt grin.

När Lord Byron blev förebild för blodsgugaren blev varelsen ett kreativt monster och 1800-talets författare skildrade gärna sig själva som vampyrer som tömde sina muser på konstnärlig inspiration och livskraft. År 1897 förlorade dock varelsen sitt starka förbund med konsten. I romanen *Dracula* skapade Bram Stoker istället en hybrid av folktrons och romantikens vampyr. Dracula är en krigare från Öst vars mål är att invadera Väst för att dricka sina fienders blod. I *Dracula* är in-

vasionstematiken stark och under andra världskriget delade de allierade ut romanen till sina soldater för att höja deras stridsmoral.

Under större delen av 1900-talet var vampyren en Dracula. Mot seklets slut tröttnade emellertid publiken på dammiga grevar i slängkappa. I *Interview with the Vampire* (1976) antog vampyren ny gestalt. Författarinnan Ann Rices vampyrer är fagra ynglingar som influerats av Lord Byron och Oscar Wildes *Dorian Gray*. De är dandys och flanörer som under sina eviga liv jagar nya kulturella upplevelser. I Rices roman är det vampyren som berättar och läsaren får komma vampyren nära. Nu skapas fundamentet till det jag kallar för humanvampyren.

Humanvampyren är 2000-talets vanligaste vampyrgestalt. Det är en varelse som står med ett ben i människans värld och ett i monstrets. Humanvampyren försöker ofta tygla sina monsteruösa drifter och bevara sin humanitet. Det är en kärlekstörstande varelse likväl som en blodtörstande. Ormen i humanvampyrens paradiset är

Hungern och varelSENS förmåga att disciplinera sin aptit avgör i hög grad om den blir ond eller god. För dagens medvetne humanvampyr erbjuder dock marknaden fullvärdiga måltidsersättningar ex. v. i form av syntetiskt blod på flaska, djurblod och frivilliga bloddonatorer.

För de som inte kan behärska sin blodtörst är alternativen oräkneliga. I en sekulariserad värld är det lätt för en vampyr att verka bakom ridåerna eller rent av på scen. I Rices roman figurerar Théâtre des Vampires. Teatern är känd för sina gastkramande vampyrskådespel. I själva verket är dock skådespelarna äkta vampyrer som på scenen utför konstfärdiga men groteska mord framför sin intet ont anande publik.

Théâtre des Vampires lär oss att det finns all anledning att vara på sin vakt när man antror vampyrens världar. Likt sina förfäder är 2000-talets vampyr mästerlig på transformationer, såväl på som utanför teaterscenen.

Anna Höglund, FD och vampyrforskare

HANDLINGEN

1) De fyra ungdomarna Hermia, Lysander, Helena och Demetrius kommer till baren InVein. Hermia och Lysander är ett par. Demetrius är också kär i Hermia, och Hermias får vill att hon ska gifta sig med honom. Helena älskar Demetrius och är svartsjuk på sin väninna Hermia.

2) Ungdomarna är ovetande om att baren är en vampyrbaren, som drivs av vampyrkungen Oberon. I baren jobbar bartendern August Strindberg (en vampyr) och servitrisen Lucy och kocken Botten (vanliga dödliga). Oberon har också Puck, ett magiskt väsen som kan byta gestalt, som hjälprea.

3) Oberon har tråkigt och vill ha lite underhållning. Han bjuder ungdomarna på starka drinkar, som gör dem jätteberusade. Oberon blir förtjust i Hermia.

4) Lysander friar till Hermia, som svarar ja. De nyförlovade berättar för Helena att de tänker rymma och gifta sig i smyg. Oberon övertalar Helena att skvallra för Demetrius om bröllopsplanerna, för att vinna hans uppskattning.

5) Botten vill bli författare och skådespelare. Han har skrivit pjäsen "Pyramus och Thisbe" och visar den för Strindberg. Strindberg tycker att pjäsen är dålig och hånar Botten.

6) Oberons älskade vampyrkoning Titania kommer till baren. De har grålat och inte setts på länge. Oberon är deprimerad och lider av impotens, som han försöker bota med blod från människor och sex med människor. När Titania upptäcker att Oberon blivit förtjust i Hermia blir hon ännu argare. Titania har adopterat en liten pojkbarn. Oberon vill ha pojken och dricka hans blod, för att bota sin impotens. Titania vägrar.

7) Oberon ber Puck om hjälp att straffa Titania för att han inte får pojken. Han vill förtrolla henne och lära henne en läxa.

8) Demetrius och Helena har sex. Hon förklarar sin kärlek till honom. Han avvisar och förnedrar henne. Oberon ser detta och ber Puck att ge Demetrius en kärleksdrog som får honom att förälska sig i Helena.

9) Servitrisen Lucy skär sig i fingret. Oberon och Titania lockas av blodet, attackerar Lucy och dricker hennes blod. Lucy dör, men Titania "räddar" henne genom att omvandla henne till vampyr.

10) Hermia och Demetrius somnar efter en kärleksstund. Puck ger kärleksdrogen till Lysander istället för till Demetrius. Den första Lysander får syn på när han vaknar är Helena. Han blir störtkär i Helena och följer efter henne. Helena tror att han driver med henne. Hermia vaknar ensam, Lysander har övergivit henne.

11) Botten kommer till baren för att repetera sin pjäs. Där är vampyren Lucy. Puck dyker också upp. Botten får dem båda två att motvilligt delta i pjäsrepetitionen. Lucy är hungrig och vill bita Botten. Puck gör narr av Botten och hans dåliga pjäs och ger Botten en magisk dryck, som får honom att bli galen och förvandlas till en varulvsliknande figur.

12) Puck ger Titania den magiska drycken. När hon vaknar får hon syn på Botten och förälskar sig i honom. De älskar.

13) Oberon och Puck skrattar åt Titanias förtrollning och galna beteende.

14) Hermia anklagar Demetrius för Lysanders försvinnande. Demetrius försöker förföra Hermia, som bryskt avvisar honom och går.

15) Oberon upptäcker att Puck har gett kärleksdrycken till Lysander istället för till Demetrius, skäller ut Puck och säger åt honom att rätta till sitt misstag.

16) Puck ger Demetrius kärleksdrycken när han sover.

17) Lysander uppvaktar Helena, som blir arg och tror att han driver med henne. Hermia kommer och blir överlycklig över att återfinna sin Lysander. Lysander säger att han inte längre älskar henne, utan Helena. Hermia blir förkrossad.

18) Demetrius vaknar, får syn på Helena och förälskar sig i henne. Helena tror att hennes tre vänner gått samman för att driva med henne. Alla förnekar detta. Lysander och Demetrius försäkrar Helena att deras kärlek är sann. De tävlar om Helena och avvisar och förnedrar Hermia. Helena börjar njuta av all uppvaktning, och driver med sin väninna.

19) Oberon säger åt Puck att bryta förtrollningen och ställa allt till rätta. Puck gör så.

20) Titania vaknar och tror att hon har drömt att hon var kär i en motbjudande människa. Oberon berättar att det inte var någon dröm, utan har hänt på riktigt. Titania skyller på Puck och återförenas med Oberon.

21) Ungdomarna vaknar. Lysander älskar nu åter sin Hermia, och Demetrius har blivit kär i Helena.

Inspicient Kristian Larsson
Produktionsassistent/sufflör Sara Backlund-Hammar
Regiassistent Josefina Johansson

Rörelsecoach Richard Kolnby
Dockmakare Suse Wächter

Teknikmästare
Kalle Magnusson, ansvarig och rekvisita
Jan-Erik Lövgren, ljus
Krister Sävström, styr- & reglerteknik
Daniel Kullman, ljus
John Conlon, ljud

Teatertekniker
Tove Johansson
Victor Sellberg
Caspar Etti, ljud

Teknisk koordinator Pontus Karlsson
Kostymkoordinator Andrea Stenman
Kostymassistent Mathilda Spjuth
Kostymateljé Mariane Josefsson, Carina Andersson, Anja Svärd,
Marie Jonsson, Malin Cederberg (lärling)
Påklädare Lovisa Meeuwisse, Gyöngyi Balázs
Färgning, patinering, påkläderi Alicja Ekerholm
Maskör Agneta von Gegerfelt

Marknadschef Jenny Bång
Art director Johan Sjövall
Informator/programredaktör Carin Hebelius
Kommunikatör Erik Roman
Föreställningsfotograf Peter Westrup
Försäljningschef Maria Girke Magnusson
Serviceansvarig Inger Börjesson
Tryck KSPrint Digitaltryck, Malmö

Koordinator Smedjan Anders Källström
Koordinator Dekormåleri Katarina Hedetoft-Lind
Koordinator Snickeri Vincent Sörenson Gadd
Tapetserare Mikael Palmqvist
Specialeffektsmakare Magnus Nilsson
Konstruktör Anders Turesson
Scenografisamordnare Styrbjörn Engström
Verkstadschef Dan Sörensen

Producent Jerker Pyron
Dramaturg Anna Kölén
Teknisk chef Maria Månsson
Chef produktionsavdelningen Lisa Ericstam
Chef maskavdelningen Agneta von Gegerfelt
Chef kostymavdelningen Sten Stjernqvist
Föreståndare kostymervice Gyöngyi Balázs
Ljusansvarig Sven-Erik Andersson
Transportansvarig Hans Wendel
Ekonomichef Leif Jönsson
Städledare Rinna Möller

Chefsassistent Anna Andrén
Teaterchefer och ansvariga utgivare
Petra Brylander och Jesper Larsson

FOTOGRAFERING OCH LJUDUPPTAGNING ÄR AV
UPPHOVSRÄTTSLIGA SKÄL EJ TILLÅTEN
VAR VÄNLIG STÅNG AV MOBILTELEFONEN

MALMÖ STADSTEATER